

Reflectiemodel Korthagen

Wat is het model?

Het model van Korthagen is ontwikkeld om reflectie toe te passen op een gestructureerde manier. Bij dit stapsgewijze proces worden deelnemers geconfronteerd met praktische situaties en dilemma's, waarbij gekeken wordt naar hun gedrag, vaardigheden en waarden.

Wat is een dilemma?

Bij een dilemma is er sprake van een keuze tussen twee handelingen, bijvoorbeeld in de vorm van wel of niet handelen. Bijvoorbeeld als een cliënt een opstootje veroorzaakt en de medewerker zich afvraagt of hij moet ingrijpen of juist niet. Het verschil met een uitdaging is dat voor een uitdaging in theorie meerdere oplossingen te bedenken zijn. Het kan bijvoorbeeld een uitdaging zijn als een cliënt zeer ongemotiveerd is om iets te bereiken.

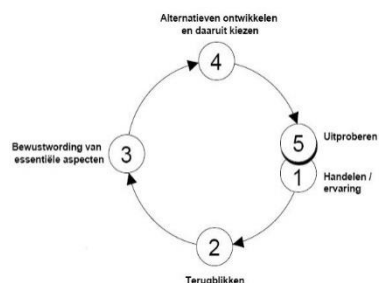
Veelvoorkomende dilemma's die voorkomen bij het werken met forensische cliënten hebben te maken met: door- en terugstromen, veiligheid, middelengebruik, regels, contact en het team. Een voorbeeld hiervan is wanneer een cliënt een afspraak niet nakomt en bijvoorbeeld de avondklok negeert. Wat doe je in zo'n geval? Of wanneer een cliënt iets illegaals opbiecht. Wat doe je met deze informatie? Ga je dit wel of niet melden?

Dilemma's kunnen besproken worden die in het verleden zijn gebeurd of die op het moment van reflectie nog gaande zijn. Ga in elk geval uit van één gebeurtenis en bespreek deze. Kies bijvoorbeeld bij een dilemma waarbij er zo snel mogelijk een keuze moet worden gemaakt zoals het wel of niet uitzetten van iemand voor een moment met de cliënt waarop je voor het eerst voor die keuze kwam te staan (bijv. toen diegene gewelddadig werd).

Waar moet iedereen op letten?

- Leef je in en toon oprechte belangstelling voor wat de ander beweegt
- Blijf jezelf
- Schort je oordeel op en probeer vragen te stellen zonder oordeel
- Maak verbinding met jezelf en de ander; wees open, eerlijk en nieuwsgierig
- Hoor ook wat niet gezegd wordt en vraag daarnaar
- Vermijd het woord "waarom" (vraagt om verantwoording), maar gebruik taal als "Wat maakte dat ...", "Waardoor liet je je leiden?", "Wat ging er door je heen?", "Wat wilde je bereiken?"

Model van Korthagen

Stappenplan Reflectiemodel van Korthagen

Gebruik het stappenplan als basis voor het systematisch reflecteren op dilemma's. Kies voor reflectie op een dilemma in het verleden scenario 1 en voor een dilemma wat nog gaande is voor scenario 2. Gebruik de voorbeeldvragen om de casus te verhelderen en laat deze door de casusinbrenger beantwoorden. Het gesprek duurt ongeveer 30 minuten.

Scenario 1: Dilemma in het verleden gebeurt

Stap 1. Handelen: Hoe heb je gehandeld?
Wat was de concrete situatie? Wat was je taak binnen deze situatie? Wat was het dilemma? Welke concrete actie(s) heb je in deze situatie ondernomen? Wat was het resultaat van deze actie(s)?
Stap 2. Terugblikken: Hoe kijk je terug op de situatie?
Wat gebeurde er concreet? Wat wilde je? Wat deed je? Wat dacht je? Wat voelde je?
Stap 3. Bewustwording: Wat betekent dit concreet?
Wat betekent dit nu voor jou? Wat heb je ontdekt? Wat heb je ervan geleerd?
Stap 4. Alternatieven: Welke alternatieven zijn er?
Welke alternatieven zie je? Welke voor- en nadelen hebben die? Wat neem je jezelf voor voor de volgende keer?
Stap 5. Uitproberen: Wat zou je de volgende keer willen uitproberen?
Wat wil je (de volgende keer) uitproberen? Wat wil je uiteindelijk bereiken? Waar wil je op letten?

Stappenplan Reflectiemodel van Korthagen

Gebruik het stappenplan als basis voor het systematisch reflecteren op dilemma's. Kies voor reflectie op een dilemma in het verleden scenario 1 en voor een dilemma wat nog gaande is voor scenario 2. Gebruik de voorbeeldvragen om de casus te verhelderen en laat deze door de casusinbrenger beantwoorden. Het gesprek duurt ongeveer 30 minuten.

Scenario 2: Dilemma is nu gaande

Stap 1. Handelen: Hoe handel je?
Wat is de concrete situatie? Wat is je taak binnen deze situatie? Wat is het dilemma? Welke concrete actie(s) heb je in deze situatie al ondernomen? Wat is het resultaat van deze actie(s)?
Stap 2. Terugblikken: Hoe kijk je tegen de situatie aan?
Wat gebeurt er concreet? Wat wil je (dat er gebeurt)? Wat denk je? Wat voel je? Wat ga je doen?
Stap 3. Bewustwording: Wat betekent dit concreet?
Wat betekent dit nu voor jou? Wat heb je ontdekt? Wat kun je hiervan leren?
Stap 4. Alternatieven: Welke alternatieven zijn er?
Welke alternatieven zie je? Welke voor- en nadelen hebben die? Wat neem je jezelf voor om te doen?
Stap 5. Uitproberen: Wat zou je de volgende keer willen uitproberen?
Wat wil je (de volgende keer) uitproberen? Wat wil je uiteindelijk bereiken? Waar wil je op letten?